

Extern verslag marktdag Wozep-MONS vogels vleren

NBC Nieuwegein, 8 mei 2025

RWS WVL heeft vanuit de programma's Wozep en MONS een marktdag georganiseerd om zicht te krijgen op marktpartijen en hun expertise op het vlak van onderzoek naar vleermuizen en vogels. Op tendernet is een uitnodiging geplaatst met meer achtergrond informatie hierover. Hieronder kort een weerslag van de marktdag – dit verslag wordt openbaar gedeeld samen met de presentaties die tijdens de bijeenkomst gehouden zijn.

Algemene indruk

De marktdag was goed bezocht met voor WVL een aantal bekende maar ook onbekende marktpartijen. Met betrekking tot de benodigde expertise voor de voorgenomen projecten van Wozep en MONS is de indruk dat marktpartijen hier (in verschillende mate) iets te bieden hebben.

Belangrijk punt van gesprek was hoe de markt onderdeel kan worden van de uitvoering van projecten. Vanuit de zaal waren er veel vragen over contractuele samenwerkingsvormen en opdrachten onder 'Onderzoek en Ontwikkeling'.

Consortium en combinant

Gezamenlijke inschrijving kan op verschillende manieren.

Wanneer een hoofdpartij samen met andere entiteiten samenwerkt met als doel om gezamenlijk aan de inhoudelijke eisen van een aanbesteding en/of eisen aan bijvoorbeeld de economische draagkracht, is er sprake van een combinant.

Wanneer er sprake is van een wezenlijke onderlinge werkverdeling van werkzaamheden (consortiumpartners werken dus wel samen, maar iedere partij heeft haar eigen subtaak en een partij heeft de regie door bijvoorbeeld het uitvoeren van een eindsynthese op de resultaten uit losse werkpakketten), is er sprake van een consortium.

In dit geval dienen partijen zelf onderling afspraken te maken in een consortiumovereenkomst over samenwerkingsafspraken en onderverdeling van de uitbetaling via de penvoerder.

Voor beide samenwerkingsvormen geldt dat een partij aantreedt als penvoerder.

Uitzonderingsgrond Onderzoek en Ontwikkeling (aanbestedingswet Art. 2.24G)

De overheid heeft de mogelijkheid om over te gaan tot een zogenaamde 'gunning uit de hand' op basis van de uitzonderingsgrond 'Onderzoek en Ontwikkeling (O&O)' binnen de aanbestedingswet. Dit houdt in dat, wanneer een uitbesteding wetenschappelijk onderzoek of wetenschappelijke ontwikkeling betreft, de overheid **mag** kiezen voor een 'gunning uit de hand'. Vanuit de zaal waren er vragen over hoe getoetst wordt of iets O&O is of niet. Het antwoord is dat dat bij elke uitbesteding maatwerk is en afhankelijk van de kennisvraag en aard van de opdracht. PhD en/of postdoc onderzoek kwalificeert altijd en reguliere monitoring conform vastgestelde protocollen in ieder geval niet. Tussen deze twee uitersten zijn er verschillende gradaties van 'wetenschappelijkheid' van het onderzoek die niet te vangen zijn in harde criteria.

Meer informatie over het inkoopbeleid is te vinden op desbetreffende [subpagina van RWS zakelijk](#).

Verdere opmerking/vragen van marktpartijen:

- RWS lijkt nu kennisontwikkeling te willen opsplitsen in losse werkzaamheden (bv data inwinning los van data analyse) – de markt geeft aan dat dit gaat ten koste van kwaliteit en samenhang tussen data-inwinning en gebruik bij analyses t.b.v. de beantwoording van de projectvragen en uiteindelijk het projectresultaat. Hier dient aan de voorkant goed over nagedacht te worden door RWS bij de uitbestedingsstrategie en projectbeschrijving.
- De rol van RWS in het in de opdracht borgen van vermelden van samenwerkings-/deelnemende partijen passend bij de samenwerkingsvormen van markt/hoofdaannemer met andere partijen. Zoals bijvoorbeeld de vermelding van deelnemende partijen (afhankelijk van inzet) in het citaat of vernoemen in dankwoord of voorwoord
- de mogelijkheid om als opdrachtnemer te publiceren over de projectdata naast publicatie van het eindrapport op het Noordzeeloket.

- een specifieke vraag uit het publiek m.b.t. de wijze waarop Wozep de eerder verzamelde MOTUS-data beschikbaar worden gesteld. Hierop is het antwoord dat de data publiek toegankelijk is via het dashboard: <https://motus.org/dashboard/#e=profile&d=projects&s=113>. Losse zijn de projecten te bereiken via: <https://motus.org/data/project?id=113> en <https://motus.org/data/projectTags?id=307>

Terugmelding marktdeel voorgenomen vogel en vleermuisprojecten

Hieronder per project een korte weerslag van de gesprekken aangevuld met aanvullende informatie over de voorgenomen projecten a.g.v. verduidelijkende vragen die marktpartijen stelden aan Wozep en MONS projectleiders.

Zenderen vleermuizen

Algemene indruk

Veel partijen die hier iets te bieden hadden. Veel vangers en zenderaars, sommigen in opleiding. Naast het zenderen doen ze ook analyse van die data. Partijen geven aan dat dat het werk interessant maakt (anders zouden ze een opdracht niet doen) maar ook dat mensen van bv een kennisinstituut, maar ook breder, over het algemeen niet data van anderen (door de markt ingewonnen) willen analyseren. Daar een knip leggen werkt niet goed uit.

Markt geeft aan dat ze meer dan voldoende werk hebben – als de werkzaamheden die RWS op de markt gaat zetten niet interessant zijn gaan ze er niet op reageren (en wordt de huidige markt dus niet groter).

Markt zou graag advies geven over aanpak + analyse; niet automatisch op de oude route door gaan maar een nieuwe visie presenteren. Geef een plafondbedrag waarbinnen dit moet. Dit is voor RWS waarschijnlijk heel lastig gezien de inkoopregels.

In discussie met aantal marktpartijen komen we tot volgende beeld: Er zijn een heel aantal marktpartijen (soms 1 persoon groot, soms klein bedrijf, soms groot (bv WE)) die samen veel te bieden hebben. Waarbij de grotere partijen voornamelijk inzetten op het veldwerk en de kleine bedrijven vaak de specialistische analytische kennis en kunde hebben. Wens om dit als marktpartijen samen te doen is er. Hoe kan die samenwerking uitgroeien tot een consortium die voldoet aan onze criteria voor kwaliteit, wetenschappelijke borging en brede ecologische kennis voor duiding van de resultaten? Dat dit niet in 1 keer kan, zijn de aanwezigen het over eens. Het zou daarin helpen als RWS de markt een perspectief geeft om naar toe te kunnen groeien – je begint eenvoudig en breidt dit uit.

Voorkeur van Wozep is om dit met betrokkenheid van WMR te doen om overdracht van kennis in te bouwen (cycliciteit van kennisontwikkeling?). Risico van een consortium van de losse bureaus is dat die samenwerking vorm moet krijgen (wie kan wat?) en duurzaam en robuust moet zijn. Bij een groot bureau is er veel kennis in huis en is er vervanging beschikbaar als iemand stopt. Ook moet de werklust van projectmanagement niet onderschat worden.

Aanvullingen op beschrijving project zoals dat op Tendersnet stond

Zenderen zal naar waarschijnlijkheid niet in 2025 starten i.v.m. met afhankelijkheid MOTUS netwerk, maar in najaar 2026. Daarnaast zal er oog zijn voor het in samenhang aanbesteden van verzameling en de analyses. De uiteindelijke vorm kunnen nog geen uitspraken over worden gedaan.

Batdetector data analyse

Algemene indruk

Betreft de specificatie van de opdracht hebben verschillende marktpartijen aangegeven nu onvoldoende inzicht in de omvang en grootte van de ruwe datasets + het tijdsplan van het aanleveren van de ruwe data in relatie tot de gewenste verwerking en aanlevering van de resultaten aan RWS.

Betreft de invulling van de opdracht geeft de markt aan ook ideeën te hebben. Deze betreffen:

- de manier en locaties van inwinning. Locaties zijn echter belegd in de al lopende opdracht bij RWS-CIV.
- een open voorstel tot het meewerken aan het verbeteren/valideren van filteringssoftware.
- parallelle/stereo batdetectoren voor (vlieg-)richting bepaling
- het identificeren van foerageer-geluiden (kan mogelijk ook uit oude data nog gehaald worden)

Aanvullingen op beschrijving project zoals dat op Tendersnet stond

In het uiteindelijke projectvoorstel zal nadrukkelijk aandacht komen te liggen over de omvang en timing van de data en hoe deze aangeleverd wordt. Ook zal er gekeken worden hoe en welke ruimte er in de opdracht kan komen m.b.t. de verschillende aanvullende voorstellen v.d. markt m.b.t. de ontwikkeling/validatie.

Vleermuizen en insecten op radar

Algemene indruk

Door de markt wordt aangegeven dat het een interessant maar complex project is wat mogelijk naast het uitwerken van de mogelijkheden m.b.v. bestaande (radar)data ook aanvullende dataverzameling nodig zou kunnen hebben. Nu nog onduidelijk of dat ook in de opdracht zit. Dit kan bijvoorbeeld middels vergelijking van 'cross methodologieën' van vleermuizen op land. De partijen stonden iig open voor het uitdenken en sparren over de mogelijkheden samen.

Dingen die werden genoemd betroffen:

- Meten op land en het combineren van verschillende meet-sensoren
- het leggen van links met internationale data, bijvoorbeeld insectentrek in de UK
- Inzet en/of combinatie van automatische beeldherkenning door middel van AI, zelfs met reeds vergaarde camera- /radarbeelden.

Aanvullingen op beschrijving project zoals dat op Tendersnet stond:

Er wordt in de voorbereiding door RWS rekening gehouden met de rol of het doen van aanvullende metingen t.b.v. het halen van de projectdoelen.

Trekvogels

Algemene indruk

Een algemene opmerking vanuit de markt is dat het doel van de opdracht aangescherpt moet worden. De markt is daarbij ook geïnteresseerd in verdere afbakening van de opdracht; specifiek de soortenkeuze en op basis waarvan deze plaatsvindt. Hierbij wordt aandacht gevraagd om duidelijk te maken in de omschrijving of het over de Nederlandse populatie gaat en afwegen hoe kleinere soorten gezenderd kunnen worden. En of voor/na studies een optie zijn. RWS geeft aan dat hier momenteel aan gewerkt wordt.

Betreft de werkverdeling is het belangrijk wie het eigenaarschap heeft/hebben. Het advies hierover is om de opdracht (t.a.v. loskoppelen data verzamelen en analyse) niet in losse delen op de markt te zetten om te voorkomen dat a. De opdracht minder aantrekkelijk zal worden en b. Eigenaarschapsdiscussies ontstaan. Vertrouw op onderlinge samenwerking indien dat nodig is, men kent elkaar en weet dat te organiseren in onderaannemerschap.

Vraag opgevangen of WMR nu al werkt aan het zenderen van trekvogels in opdracht van Wozep. Hierop is het antwoord dat dit een onafhankelijk WMR project is, geen opdracht van Wozep

Tot slot is benoemd dat goed nagedacht moet worden over de raming in relatie tot de scoping en tijdsduur. Deze is mogelijk aan de lage kant voor longitudinaal onderzoek en vergelijkingsstudies.

Aanvullingen op beschrijving project zoals dat op Tendersnet stond:

De opmerkingen over scope en doel verduidelijking worden meegenomen in het de inhoudelijke voorbereiding van de opdracht. Daarnaast zal er oog zijn voor het in samenhang aanbesteden van verzameling en de analyses. De uiteindelijke vorm kunnen nog geen uitspraken over worden gedaan.

Zeevogels

Algemene indruk

Er is een specifieke vraag gesteld of Engelstalige communicatie tijdens de uitvoering van het project (los van het opstellen van de concept- en eindrapportages in de Engelse taal) is toegestaan. Dit is toegestaan als er niet Nederlands sprekende medewerkers betrokken zijn; projectleiding moet idealiter in handen zijn van Nederlands sprekend persoon.

Verder is de vraag gesteld of een beginnend bedrijf kans kan hebben op het verkrijgen van een opdracht rondom het vangen en taggen van zeevogels, als er nog geen referentie portefeuille is opgebouwd.

Dit is het naar het inzien van de RWS programma's Wozep en MONS wel mogelijk, omdat er bij gunning op basis van een prijs-kwaliteitsverhouding ook gunningscriteria opgenomen worden die meerwaarde toekennen op de kwaliteit van zowel de inhoudelijke aanbidding als de samenstelling van de in te zetten medewerkers. Ervaring is hier een (zij het belangrijke) component in.

Bovendien kan een referentieproject van enigszins vergelijkbare aard ook meetellen in de beoordeling (bijvoorbeeld: het vangen van vogels op land of binnen de kustzone met uitleg welke kwaliteiten inmiddels eigen gemaakt zijn bij de vangers in relatie tot het vangen van vogels).

Aanvullingen op beschrijving project zoals dat op Tendersnet stond:

Er zal oog zijn voor partijen met geen directe referentieprojecten in de beoordeling

Afsluiting

RWS bedankt de markt voor de komst en het levendige gesprek dat gevoerd is tijdens de marktdag. Programma Wozep en MONS publiceren hun rapporten en Jaarplan op de volgende sites: www.Noordzeeloket.nl/wozep/ en [Algemene MONS-rapporten | Noordzeeoverleg](#)